

Ettevõtlusõppe baasmoodul

Teise taseme kutseõpe

Kutsehariduse moodulite töögrupp

Tallinn 2017

Ettevõtlusõppe baasmoodul on mõeldud kasutamiseks valikõpingute moodulina teise taseme kutseõppe õppekavades, laiendades ja täiendades põhiõpingute moodulis „Töölase suhtlemise alused“ omandatud esmaseid ettevõtlusalaseid kutseoskusi.

Materjal on valminud Euroopa Sotsiaalfondi poolt rahastatava programmi

„Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe süsteemne arendamine kõigil haridustasemetel“

1. tegevussuuna raames ja selle väljatöötamisel on osalenud järgmised kutsehariduse moodulite töögrupi liikmed: Katrin Kivisild, Tiina Aidnik, Elen Raudsepp, Sirje Rekkor, Krista Loogma, Eneken Titov, Mari Tikerpuu, Jane Mägi

Ettevõtlusõppe moodul

Teise taseme kutseõppekavades

Mooduli eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilasel on valmisolek (teadmised, oskused, hoiakud) olla ettevõtlik töötaja

Mooduli maht: 1 EKAP

Mooduli õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid
1. kirjeldab ettevõtlust õpitavas valdkonnas	1.1. kirjeldab juhendi alusel õpitava valdkonna ettevõtte toimimist
	1.2. kirjeldab juhendamisel ettevõtlikku töötajat
2. mõistab oma majanduslikke vajadusi lähtudes oma valikutest ja ressursside piiratusest	2.1. kirjeldab juhendamisel ühe nädala tulusid ja kulusid
	2.2. kavandab juhendamisel nädala kulutused arvestades oodatavaid tulusid

Mooduli rakenduskava

Teise taseme kutseõpe

Ettevõtlusõppe baasmoodul					Maht: 1 EKAP
Mooduli eesmärk:		õpetusega taotletakse, et õpilasel on valmisolek (teadmised, oskused, hoiakud) olla ettevõtlik töötaja			
Ettevõtlus	Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teadmised	Oskused	Hoiakud
	ÕV1. kirjeldab ettevõtlust õpitavas valdkonnas	HK 1.1. kirjeldab juhendi alusel õpitava valdkonna ettevõtte toimimist HK 1.2. kirjeldab juhendamisel ettevõtlikku töötajat	<ul style="list-style-type: none"> - Ettevõtlus - Ettevõtte toimimine - Ootused ettevõtte töötajale - Tulud ja kulud - Töötasu - Eelarve 	<ul style="list-style-type: none"> - Suhtlemis- ja koostööoskus - Meeskonnatööoskus - Planeerimisoskus 	<ul style="list-style-type: none"> - Positiivne hoiak ettevõtluse suhtes - Motivatsioon - Algatusvõime - Emotsioonide juhtimine
	ÕV2. mõistab	HK 2.1. kirjeldab	Õppemeetodid	Hindamisülesanded	Teemad
	oma majanduslikke vajadusi lähtudes oma valikutest ja ressursside piiratusest	HK 2.1. kirjeldab juhendamisel ühe nädala tulusid ja kulusid HK 2.2. kavandab juhendamisel nädala kulutused arvestades oodatavaid tulusid	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Praktiline meeskonnatöö: õppekäigul külastatud ettevõtte ja selle toimimise kirjeldamine juhendi alusel (kliendid, tooted/teenused, töötajad ja nende tegevus) ➤ Arutelu: ootused ettevõtlikule töötajale ➤ Praktilised harjutused oma tulude ja kulude kirjeldamiseks 	1) Esitlus meeskonnatööna teemal: Ettevõtte ja ettevõtlik töötaja (vorm, meedium vaba), 2) Kirjalik töö: Minu nädala tulud ja kulud	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ettevõtte ○ Ettevõtja ○ Ettevõtlik töötaja ○ Ootused töötajale ○ Isiklik eelarve
Iseseisev töö		Mooduli õppemahu jaotus kontakttundide ja iseseisva töö tundide vahel sõltub õppekava rakendamisel kasutatavast õppe vormist.			
Mooduli kokkuvõttev hindamine		Mooduli õpiväljundite saavutatust hinnatakse mitmeeristavalt, põhimõttel arvestatud/ mitte arvestatud. Õppija on omandanud mooduli õpiväljundid hindamiskriteeriumitega määratud tasemel ja hindamisel on tulemuseks arvestatud (A), kui õpilane on sooritanud kõik hindamisülesanded sh iseseisva töö nõuetekohaselt ja tähtaegselt.			

Õppevara

Randma, T., Raiend, E., Rohelaan, R. jt (2007) **Ettevõtluse alused**. SA Innove
<http://www.innove.ee/UserFiles/Kutseharidus/Ettevõtlusõpe/Ettevõtluse%20alused%20õpilasele.pdf>
Töötamise tulevikutrendid <http://oska.kutsekoda.ee/tootamise-tulevikutrendid/tootamise-tulevikutrendid-2016/>
Vodja, E., Zirnask, V., Suitsu, P. jt (2014) **Majandusõpik gümnaasiumile**. Junior Achievement Eesti SA
Eamets, R jt (2012) **Ettevõtlikkusest ettevõtluseni**, SA Teadlik Valik
TÜ, TTÜ, EEK Mainor (2014) **Ettevõtlikkusest ettevõtlikkuseni töövihik**
<https://koolielu.ee/waramu/view/1-00fc8369-4a5b-4fd8-9271-da0d872060c9>

Mooduli õpjuhis ja hindamisülesanded

Ettevõtlus	1 EKAP
Õpiväljund	Hindamiskriteeriumid
1. Kirjeldab ettevõtlust õpitavas valdkonnas	1.1. kirjeldab juhendi alusel õpitava valdkonna ettevõtte toimimist 1.2. kirjeldab juhendamisel ettevõtlikku töötajat
2. mõistab oma majanduslikke vajadusi lähtudes oma valikutest ja ressursside piiratusest	2.1. kirjeldab juhendamisel ühe nädala tulusid ja kulusid 2.2. kavandab juhendamisel nädala kulutused arvestades oodatavaid tulusid

Hindamisülesanne 1.

Ettevõtte ja ettevõtlik töötaja

- Kirjeldage meeskonnaga õppekäigul külastatud ettevõtte toimimist, mis sisaldab alljärgnevat:
  - Ettevõtte tegevusvaldkond, millega ettevõtte tegeleb, mida toodab või millist teenust pakub
  - Kes on ettevõtte kliendid?
  - Milliseid seadmeid kasutab ettevõtte kauba tootmiseks või teenuse osutamiseks?
  - Milliseid materjale/toorainet kasutab ettevõtte kauba tootmiseks või teenuse osutamiseks?
  - Kui palju inimesi ettevõttes töötas, millised ametid on ettevõttes ja mida need inimesed teevad?
  - Sinu lemmiktöökoht ettevõttes ja miks?
  - Mis õppekäigul meeldis ja miks, mida võiks järgmisel korral teisiti teha?
- Arutlege klassis, mida ootab ettevõtte oma töötajatelt
  - Millised oskused peavad tal olema?
  - Millised iseloomumadused on soovitud ja millised mitte?
- Valmistage ette esitlus (meedium vaba) külastatud ettevõtte ja ettevõtliku töötaja kohta ning esitlege meeskonnatöö tulemusi kõigi liikmete osavõtul kaasõppijatele
- Meeskonnatöö analüüs ja hindamine. Arutlege ja andke hinnang meeskonnatööle järgmiste küsimuste abil:
  - Kas me tulime meeskonnatööga toime?
  - Kas meeskonnatöö oli põnev?
  - Kuidas meie meeskonna koostöö laabus?
  - Mida teeksime teisel korral kindlasti teisiti?
  - Kas üksteise arvamustega arvestati?
  - Mida õppisime?

Hindamismudel: Ettevõtte ja ettevõtlik töötaja

Hindamise aspekt	Lävend
Ettevõtte toimimise kirjeldus	Ettevõtte toimimist on kirjeldatud vastavalt juhendile
Ettevõtliku töötaja kirjeldus	Ettevõtliku töötaja kirjeldamisel kajastatakse kõiki arutelus üleskerkinud aspekte
Esitluse sisu	Esitlus sisaldab kõikide õppeülesannete tulemusi
Esitluse vormistus	Esitluse koostamisel on järgitud valitud esitlusviisi (nt poster, slaidiesitlus) põhimõtteid
Esitluse tegemise tähtaeg	Esitlus on tehtud kokkulepitud tähtajal
Esitluse viis, selgus, arusaadavus	Esitlemine on ülevaatlik, korrektses keeles, selge ja arusaadav
Hinnang meeskonnatööle	Tööjaotus tehtud, tööülesanded teostatud kokkulepitud tähtaegadeks, kõik meeskonnaliikmed on panustanud meeskonnatöösse, meeskonnatööle on antud hinnang vastavalt juhendile

Hindamisülesanne 2.**Minu nädala tulud ja kulud**

- Meie vajadused ja soovid on tihtipeale suuremad meie võimalustest. Sõltuvalt sihtrühma võimekusest kasutage ülesandeks kahest väljapakutud variandist üht alljärgnevat:
  - Jaota loetelus olevad asjad/teenused selle järgi, mida Sul ilmingimata vaja on (vajadus) ja ilma milleta saaksid hakkama (soov).
Loetelu asjadest/teenustest koosta vastavalt oma äranägemisele.
  - Loetle asju/teenuseid ja jaota nad kahte tulpa selle järgi, mida Sul ilmingimata vaja on (vajadus) ja ilma milleta saaksid hakkama (soov).
- Õppijad kirjutavad nädala (7 päeva) jooksul üles oma sissetulekud ja väljaminekud.

Minu nädala sissetulekud ja väljaminekud:

Kuupäev	Sissetulek	Kust tuli	Väljaminek	Kuhu kulus
Kokku				

Järeldus:

Järgmise nädala alguses tehke kokkuvõtteid õpilase isikliku raha liikumisest (kuludest ja tuludest), arutlege, mis kulutus oli ilmingimata vajalik, millest oleksid võinud loobuda. Võimalusel pikendage ülesannet näiteks 1 kuuni, tehke siiski iga nädal vahekokkuvõtteid. Sel juhul on võimalik nädalaid oma vahel võrrelda.

3. Õppijad kavandavad ühe nädala väljaminekud arvestades oodatavaid tulusid

Minu järgmise nädala sissetulekud ja väljaminekud:

Kuupäev	Sissetulek	Kust tuleb	Väljaminek	Kuhu kulub
Kokku				

Hindamismudel: Minu nädala tulud ja kulud

<i>Hindamise aspekt</i>	<i>Lävend</i>
1) Nädala tulude loetelu ja kirjeldus	Nädala tulud on loetletud/kirja pandud ja nende allikad märgitud
2) Nädala kulude loetelu ja kirjeldus	Nädala kulud on loetletud/kirja pandud ja need on kirjeldatud (kuhu kulus)
3) Nädala tulude ja kulude plaan	Nädala kulud ja tulud on kavandatud vastavalt juhendile
4) Nädala tulude ja kulude plaani esitlus	Esitlemine sh kirjalikult on selge ja arusaadav

Ettevõtlusõppe baasmoodul

Teise taseme kutseõpe

1 EKAP

ÕV1. kirjeldab ettevõtlust õpitavas valdkonnas

Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilasel on valmisolek (teadmised, oskused, hoiakud) olla ettevõtlik töötaja

ÕV2. mõistab oma majanduslikke vajadusi lähtudes oma valikutest ja ressursside piiratusest

Teadmised ettevõtlusest, ettevõtte toimimisest, ettevõtja ootustest töötajale.

Oskused suhelda ja koostööd teha.

Hoiakud: positiivne hoiak ettevõtluse suhtes, enesemotivatsioon, emotsioonide juhtimine.

HK1.1.kirjeldab juhendi alusel õpitava valdkonna ettevõtte toimimist

HK1.2.kirjeldab juhendamisel ettevõtlikku töötajat

HK2.1.kirjeldab juhendamisel ühe nädala tulusid ja kulusid

HK2.2.kavandab juhendamisel nädala kulutused arvestades oodatavaid tulusid

Teadmised tuludest ja nende allikatest, kuludest ja nende sihist.

Oskused loetled, kirjeldada ja põhjendada tulusid ja kulusid, planeerimisoskus.

Hoiakud: algatusvõime.

Ettevõtlus ja ettevõtluskeskkond

Edu Tegu | ETTEVÕTLUSÕPPE PROGRAMM

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

Juhtpartnerid:

TARTU ÜLIKOOOL

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Partnerid:

TALLINNA
TEHNIKAÜLIKOOOL

TALLINNA ÜLIKOOOL

www.emu.ee
Eesti Maaülikool
Estonian University of Life Sciences

EESTI
KUNSTIAKADEEMIA

EESTI
ETTEVÕTLUSKÕRGGKOOOL
MAINOR

Estonian
Business
School

EESTI
MUUSIKA- JA TEATRIAKADEEMIA

JA Eesti®
A Member of JA Worldwide

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

RAHANDUSMINISTEERIUM

**EESTI KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA**
ESTONIAN CHAMBER OF
COMMERCE AND INDUSTRY

TÖÖANDJAD

teema / estonian service industry
association
teenusmajanduse koda